

Programanalys

Förskolläraryrket

Verksamhetsberättelse för 2019/2020

Verksamhetsplan för 2020/2021

Beskrivning av programmet

Beskrivning av programmet

Förskolläraryrkesprogrammet ger en yrkesmässig förberedelse för arbete i förskola.

Programmet omfattar tre delar med totalt 210 hp.

- Det förskolepedagogiska området (90 högskolepoäng)
Områdets utgångspunkt är förskolans uppdrag utifrån gällande styrdokument och behandlar barns utveckling och lekens betydelse för barns utveckling och lärande. Inom det förskolepedagogiska området belyses även förskollärares förhållningssätt och arbetssätt i undervisning och utbildning. Viktiga inslag i utbildningen är omsorgens betydelse för barns utveckling och lärande, barns språk, kommunikation och språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik och estetiska uttrycksformer.
- Utbildningsvetenskaplig kärna (UVK) (60 högskolepoäng)
UVK-kurser tar upp frågor kring kunskapssyn, undervisning och lärande, etik och värdegrund. Kurserna behandlar även pedagogiskt ledarskap, konflikthantering, sociala relationer samt specialpedagogik i förskolan.
- Verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (30 högskolepoäng)
Den verksamhetsförlagda delen av utbildningen (VFU) genomförs i förskolor i regionen och Örnsköldsvik kommun och regleras via VFU-avtalet. VFU stärker utbildningens yrkesinriktning och bidrar till att förena vetenskap, teori, praktik och beprövad erfarenhet.

Programrådssammansättning

Programrådet för förskolläraryrkesprogrammet 2019-2021

Helena Rosqvist (ordförande), Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap

Anna Olausson, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap

Ingela Andersson, Institutionen för naturvetenskapernas och matematikens didaktik

Mareike Jendis, Institutionen för språkstudier

Sara Rylander, Estetiska institutionen

Inga studentrepresentanter

Externa representanter:

Monica Andersson Umeå kommun

Pär Sundström Region Västerbotten

Nyckeltal för förskolläraryrket ht-antagna - Umeå

Nyckeltal antagning

Förskolläraryrket	Antagna ht-14	Antagna ht-15	Antagna ht-16	Antagna ht-17	Antagna ht-18	Antagna ht-19
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	90	80	80	80	80	60
Antal förstahandssökande ¹	177	144	134	80	103	89
Antal förstahandssökande per plats	1,96	1,8	1,67	1,0	1,29	1,48
Antal registrerade nybörjarstudenter ²	80	88	85	47	59	54

Nyckeltal genomströmning

Förskolläraryrket	Antagna ht-14	Antagna ht-15	Antagna ht-16	Antagna ht-17	Antagna ht-18	Antagna ht-19
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ³	47	50	45	27	33	29
Antal godkända studenter efter de två första kurserna på femte terminen ⁴	51	60	54	31		
Antal godkända studenter efter UK 3 ⁵ , sjunde terminen	52	58	56			

¹ Enligt Fokus fram till 2018, enligt UHR fr o m ht-18. Se länk för jämförelse med andra lärosäten <https://statistik.uhr.se/>

² Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

³ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 30 hp (UK 1), enligt Ladok, per den 31 mars (efter ett omtentamenstillfälle), Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

⁴ Antal godkända studenter efter de två första kurserna på termin 5 (UK 2), enligt Ladok, per den 31 mars (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

⁵ Antalet godkända studenter efter UK 3, per den 30 september. Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

Nyckeltal för förskolläraryrket vt-antagna - Umeå

Nyckeltal antagning

Förskolläraryrket	Antagna vt-16	Antagna vt-17	Antagna vt-18	Antagna vt-19	Antagna Vt-20
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	40	40	40	40	40
Antal förstahandssökande ⁶	87	68	50	54	43
Antal förstahandssökande per plats	2,18	1,7	1,25	1,35	1,07
Antal registrerade nybörjarstudenter ⁷	30	37	32	23	32

Nyckeltal genomströmning

Förskolläraryrket	Antagna vt-16	Antagna vt-17	Antagna vt-18	Antagna vt-19	Antagna Vt-20
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ⁸	18	12	19	13	
Antal godkända studenter efter de två första kurserna på femte terminen ⁹	24	21			
Antal godkända studenter efter UK 3 ¹⁰ , sjunde terminen	26				

⁶ Enligt Fokus fram till 2018, enligt UHR fr o m ht-18. Se länk för jämförelse med andra lärosäten <https://statistik.uhr.se/>

⁷ Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

⁸ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 30 hp (UK 1), enligt Ladok, per den 30 september (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

⁹ Antal godkända studenter efter de två första kurserna på termin 5 (UK 2), enligt Ladok, per den 30 september (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

¹⁰ Antalet godkända studenter efter UK 3, per den 31 mars. Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

Nyckeltal för förskolläraryrket utlokaliserad - Örnsköldsvik

Nyckeltal antagning

Förskolläraryrket	Antagna vt-18			
Antal nybörjarplatser (enl. planeringstal)	30			
Antal förstahandssökande ¹¹	58			
Antal förstahandssökande per plats	1,93			
Antal registrerade nybörjarstudenter ¹²	24			

Nyckeltal genomströmning

Förskolläraryrket	Antagna vt-18			
Antal godkända nybörjarstudenter efter första terminen ¹³	15			
Antal godkända studenter efter de två första kurserna på femte terminen ¹⁴				
Antal godkända studenter efter UK 3 ¹⁵ , sjunde terminen				

Nyckeltal examina – oavsett antagningstermin och ort

Förskolläraryrket	2015	2016	2017	2018	2019
Antal som tagit ut examen					
Kvinnor	31	46	69	63	70
Män	5	6	5	12	9
Totalt	36	52	74	75	79

¹¹ Enligt Fokus fram till 2018, enligt UHR fr o m ht-18. Se länk för jämförelse med andra lärosäten <https://statistik.uhr.se/>

¹² Antal registrerade på utbildningens 1:a kurs enligt Ladok

¹³ Antal godkända på utbildningens 1:a termin, 30 hp (UK 1), enligt Ladok, per den 31 mars (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

¹⁴ Antal godkända studenter efter de två första kurserna på termin 5 (UK 2), enligt Ladok, per den 31 mars (efter ett omtentamenstillfälle). Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

¹⁵ Antalet godkända studenter efter UK 3, per den 30 september. Nyckeltal fr.o.m. vt-19 är uthämtat under intervallet 1/5-9/6-19

Synpunkter från programrådet på nyckeltal (kommenteras utifrån programmets förutsättningar och struktur)

När det gäller antal sökande ser vi en nedåtgående trend. Det här är oroväckande då samhället på ett nationellt plan är i stort behov av välutbildade förskollärare.

Vi anser att det är viktigt att inte släppa kvalitetsaspekten men ser en problematik i detta eftersom kraven på ökad genomströmning och ökad tillgänglighet riskerar att komma i konflikt med kvalitetskravet. En konsekvens av detta tycker vi att vi kan se i nyckeltalen som visar hur många studenter som slutför programmet. Vi tycker att det är angeläget att upprätthålla kvalitén vilket även UKÄ har signalerat i sina yttranden om utbildningen.

Säkring av examensmål

Matrisen över examensmål och programmets kurser ska vara utgångspunkt för progressionsarbete i programråd och för medverkande institutioner inom programmet. Detta för att säkerställa hela kedjan från examensmål, förväntade studieresultat, examination till bedömning genom hela programmet.

Synpunkter från programrådet på matrisen.

Det krävs mer gemensam tid till kvalitetsarbete och kursutveckling. I arbetet med återrapporteringen till UKÄ blev det tydligt att en genomlysning av programmets samtliga kursplaner, kursernas förväntade studieresultat, examinationer och bedömningar var nödvändiga för att kunna att säkerställa att samtliga examensmålen uppnås. I samband med återrapporteringen har nya kursplaner utvecklats och revideringar av befintliga kursplaner gjorts vilket innebär att programmatrisen behöver uppdateras. En viktig kvalitetsaspekt som kvarstår är att genomförda revideringar också behöver diskuteras och förankras i arbetslagen samt mellan kurser inom programmet.

Det är av vikt att medverkande lärare och institutioner använder matrisen och har kunskap om var olika kurser är förlagda i programmet, samt i vilka kurser olika områden/ämnen introduceras, bearbetas och fördjupas. Progressionen behöver också tydliggöras.

Rådet föreslår därför att tid avsätts för att de inblandade institutionerna kan bemanna lärare för att delta i gemensamma möten kring detta.

Uppföljning av föregående programanalys

Ett omfattande arbete har pågått sedan UKÄ ifrågasatte kvalitén på förskolläraryrket vid Umeå universitet våren 2019. En översyn av kursplaner och förväntade studieresultat i relation till examensmål har varit nödvändig. Likaså har revideringar av innehåll, genomförande, examinationer och bedömningar för att säkerställa att studenter uppnår examensmål varit ofrånkomlig. I detta arbete har medverkande institutioner och lärare bidragit till att förskolläraryrket vid Umeå bedöms av hög kvalitet enligt UKÄ, (200630).

Översyn och revidering av kursplaner och förväntade studieresultat innebär även behov av översyn av matrisen vilken synliggör förväntade studieresultat (FSR) inom programmets samtliga kurser gentemot gällande examensmål.

En halvdag med fokus på förskolläraryrket flyttades fram pga rådande rekommendationer med anledning av covid-19 och genomfördes digitalt den 26 augusti 2020 tillsammans med tretton medverkande lärare från sex institutioner samt utbildningsledaren från LH. Halvdagen bidrog till att lärare fick inblick i kurser som genomförs termin 1-2-3 inom programmet.

Den inplanerade nätverksträffen tillsammans med andra lärosäten och VFU-konferensen som båda är angelägna mötesarenor för lärare inom förskolläraryrket ställdes in under våren pga covid-19.

UKÄ bedömde i sitt yttrande att hållbarhetsperspektivet var ytligt behandlat och att lärosätet måste tydliggöra innehåll i kurser och genomförande avseende förmåga att göra bedömningar utifrån en hållbar utveckling i det pedagogiska arbetet. En grupp lärare från institutionerna TUV, NMD och Idé och samhällsstudier har därför under HT20 tillsatts för att påbörja ett utvecklingsarbete för att ytterligare stärka denna aspekt i programmet. Gruppen ska dels dokumentera hur innehåll, progression och samordning idag genomförs, dels utarbeta förslag på hur innehåll, progression och samordning kan utvecklas. Projektet ska slutrapporteras november/december 2020.

Sedan HT19 genomför studenter under VFU 2 (termin 2) auskultation i förskoleklass. Motivet är att ge studenterna erfarenhet från verksamheten i förskoleklass då studenterna efter avslutade studier erhåller behörighet att undervisa i förskoleklass vid utfärdandet av legitimation hos Skolverket. Detta har gjorts under en provperiod för att se om aktiviteten kommer lägligt i tid inom programmet. Studenter och kursansvariga vittnar dock om att denna aktivitet bör erbjudas senare under programmet för studenterna för att de på ett än bättre sett ska kunna tillägna sig erfarenheten från denna verksamhet. Diskussion pågår mellan Lärarhögskolan och kursansvariga lärare för att se över olika möjligheter samt när och var i utbildningen auskultationen passar bäst.

Kopplingen mellan aktuell och pågående förskoleforskning som finns på lärosätet och studenter behöver fortfarande förstärkas. Forskning finns men kommer inte studenter tillgodo i den utsträckning som vore önskvärd.

Kvarstår från föregående programanalys är att studenter som har problem med svenska språket behöver uppmärksammas och ges stöd. En konsekvens av att Umeå universitet inte ger detta stöd, är att studenter som inte har svenska som modersmål inte kan få betyget VG på examensarbetet, hur väl genomtänkt och genomfört deras arbete än är, eftersom ett av kriterierna för att få G är att språket är korrekt. Det får alltså en diskriminerande konsekvens. Frågan är vem eller var de kan få detta stöd?

Mittutvärdering

Mittutvärderingarna som ligger till grund för årets programanalys genomfördes med tre olika studentgrupper 191028 och 191204 (vårtag i Umeå och Örnsköldsvik) samt 200316 (hösttag i Umeå). Utvärderingen gjordes av programrådsordförande både digitalt och muntligt tillsammans med studenterna i samband med obligatoriska kurstillfällen. Deltagandet vid höstens utvärderingar var avsevärt bättre då 21/25 och 11/16 studenter deltog jämfört med vårterminen då 20/43 studenter deltog, vilket kan bero på placering i dag och tid.

95-100% av studenterna anser att inslag av didaktik är relevanta och tillräckligt omfattande för den kommande yrkesutövningen. I kommentarer rörande UVK-kurser efterfrågar studenter tydligare koppling till förskolläraryrket och verksamhetsnära kunskaper

Hur studenterna upplever valet av nationell och/eller internationell litteratur varierar. Studenter uttrycker att det förekommer litteratur i kurser som inte upplevs relevant i relation till innehåll och uppgifter i kurserna. Det förekommer önskemål om mindre litteratur och hellre större möjlighet till fördjupning och praktisk tillämpning.

Studenter anser att det är önskvärt att lärare inom programmet kommunicerar bättre med varandra, för att krav och bedömningar vid skriftliga och muntliga examinationer ska bli mer likvärdiga. Här framhävs exempelvis krav på referenshantering. Studenter efterfrågar även likhet i utformningen av studieguider.

Balansen mellan olika examinationsformer upplevs tillfredsställande från, till viss del till i mycket hög grad. Studenter uttrycker att de vill ha variation i undervisning såväl som i examinationsformer. De påpekar förekomsten av dubbelexaminationer i samband med seminarier i form av inlämningar inför seminariet, redovisning samt inlämningar efter genomfört seminarium. I kommentarer föreslår studenter att hellre begränsa antal små uppgifter och fokusera på större, mer omfattande uppgifter.

Studenterna skattar generiska kunskaperna; samarbete, kritiskt förhållningssätt, självständighet, reflektion samt skriftlig och muntlig förmåga från lågt till högt. Det finns viss variation mellan grupperna som utvärderat. Här efterfrågas tydlighet och högre krav på muntliga redovisningar samt mer feedback på inlämnade uppgifter för att veta vad som behöver utvecklas, till exempel gällande skrivande, språk och referenshantering.

Gällande VFU, verksamhetsförlagd utbildning, skattar studenter att de har fått möjlighet att förvärva kunskaper och färdigheter som krävdes i VFU 1 och 2. I kommentarerna påpekar studenter hur viktig VFU-handledare är för att studenter ska få erfara en VFU av god kvalitet. Treparsntssamtalet som genomförs vid universitetslärares VFU-besök anses också av vikt då alla parter ska få möjlighet att bidra till studenters summativa såväl som formativa bedömning.

Uppgifterna i VFU2 (termin 2) upplevs överlag relevanta, men för många till antal, vilket påpekas av flertalet studenter. I likhet med tidigare utvärderingar framkommer det att VFU 2 som genomförs över jul (vårantagna studenter) inte är optimal i tid, då förskolans utbildning inte ser ut som vanligt och att många barn och pedagoger är lediga under denna period. Studenter uttrycker även önskemål om VFU i förskoleklass då de kommer att få den behörigheten när de är klara.

Många studenter upplever inte att de har haft möjlighet att påverka utformningen av programmet. De anser inte att utvärderingarna som görs påverkar dem i pågående kurser. Det finns önskemål om att få ge synpunkter på studieguider vid kursintroduktion. Studenter som genomför sin utbildning i Örnsköldsvik anser att de blir åsidosatta i planering och genomförande av kurser, bland annat genom förändringar i schema och uppgifter allteftersom kurser pågår.

Programutvärdering

Två programutvärderingar har genomförts, digitalt och muntligt, januari och juni 2020 tillsammans med studenter i slutet på deras utbildning. Vid utvärderingen som genomfördes i januari deltog 42/56 studenter. Utifrån rådande förutsättningar pga covid-19 genomfördes programutvärderingen i juni av ett fåtal studenter digitalt och sedan muntligt utomhus då 20 av 26 studenter deltog.

Ämneskunskaper och förståelse:

Utvärderingarna visar att de flesta studenterna anser att de har förvärvat kunskaper i ämesdidaktik och metodik i hög grad, men menar att vissa ämnen och teman behöver få mer plats, tex språk, specialpedagogik, skapande, digitalisering och konflikthantering. Det framkommer att studenterna anser att olika ämnesområden och kurser behöver fler praktiska inslag, bland annat i form av estetiska uttrycksformer. Studenterna uttrycker vikten av att undervisande lärare är uppdaterade och att ämnen, metoder och uppgifter sätts i relation till förskolors förutsättningar idag.

Utbildningsvetenskaplig kärna, UVK

Studenter anser enligt utvärderingarna att kurserna har hög till mycket hög relevans för yrket men saknar ”bryggan” mellan universitet och verklighet. Kurserna bygger på varandra men många studenter ser hellre att kursen, *Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik* (första termin), kommer lite senare i utbildningen då de bättre förstår relevansen av innehållet.

Verksamhetsförlagd utbildning, VFU:

VFU är ett uppskattat inslag i utbildningen och studenter önskar ännu mer VFU och praktiska inslag i andra kurser med koppling till förskolor. 90% av studenterna anser att de kommer att ha användning av de kunskaper som de har erhållit genom VFU. Många påpekar att placeringen och handledare har stor betydelse för kvalitén i deras VFU eftersom handledning, reflektion och utmaningar bidrar till insikt om uppdragets mångsidighet samt utveckling av den egna lärarrollen och ledarskap.

Studenter önskar att de fått större variation i VFU-placeringar (åldersgrupper, förskolor, handledare) samt möjlighet till VFU i förskoleklass. Studenter uppmanar lärare att se över innehåll och uppgifter för att anpassa bättre till arbetssituationen som råder på många förskolor idag.

Förskolläraryrket är en akademisk utbildning som studenterna tycker kan bli bättre på att koppla teori till yrkespraktik, gärna med goda exempel från förskolor.

Studenterna framhäver även vikten av att tydliggöra var de ska vända sig när det uppstår problem av allvarigare slag under VFU.

Generiska kunskaper:

Över 90% av studenterna menar att de har utvecklat sin skriftliga förmåga i hög till mycket hög grad. Många menar att de har utvecklat sin kommunikativa förmåga såväl som sin förmåga till reflektion. I utvärderingarna framkommer betydelsen av klimatet i klassen och att ingå i fungerande arbetsgrupper/basgrupper, vilka kan bidra till eller hämma den här utvecklingen.

I vilken utsträckning som studenter bidragit till att utveckla och påverka programmets utformning skattas från låg till hög grad vilket enligt kommentarer från dem kan bero på eget engagemang och att lärare följer upp kursutvärderingar vid kursintroduktioner.

Kravnivåer:

Hur studenter upplever kravnivåer och studietempo varierar mellan studenter och från kurs till kurs. Det finns dock tydliga önskemål om att förtydliga kravnivåer på individnivå och att skärpa till seminarium och muntliga redovisningar samt gärna mer lärarnärvaro. Kommunikation och samsyn mellan lärare och mellan institutioner är något som studenter anser eftersträvasvärt.

Umeå universitet ska erbjuda utbildningar av hög kvalitet. Att inrätta nya utbildningsprogram är ett långsiktigt åtagande och en universitetsgemensam angelägenhet. Nedan är några av de kvalitetskrav som ställs för utbildningsprogram i samband med inrättandet och som regelbundet följs upp genom Umeå universitets kvalitetssystem för utbildning.

Programmet vilar på vetenskaplig/konstnärlig grund

Den vetenskapliga miljön kommer till viss del förskollärostudenterna tillgodo, bland annat genom att en del undervisande lärare i utbildningen forskar inom områden som berör förskolan.

Under läsåret har en dag med fokus på seminarium som examinationsform anordnad av LH ställts in med anledning av covid-19.

Det finns ett material, *Progression i vetenskaplig skolning i förskolläroprogrammet*, som tagits fram av Carina Hejlmér och Birgit Andersson (TUV) och som beaktar relevanta examensmål. Materialet är en översikt över progression i vetenskaplig skolning under olika terminer i förskolläroprogrammet. Översikten är uppdelad i sju olika kunskapsområden som inår i den vetenskapliga skolningen. Översikten ska förstås som en helhet, där de olika kunskapsområdena går in i varandra. Uppdelningen är gjord för att tydliggöra fördjupning inom viktiga delar för hög kvalitet och utveckling av förskolläroprofessionen (inom vetenskaplig skolning). Materialet finns och rådet anser det är önskvärt att materialet sprids och att det används i större utsträckning i programmet.

I förskolläroprogrammets arbetslag på TUV påbörjades ett arbete under VT20 med att läsa och diskutera olika internationella och svenska artiklar för att sedan i större utsträckning än tidigare använda och bearbeta dem i undervisningen tillsammans med studenterna. Arbetet kommer att fortsätta med början i november 2020.

Rådet genomförde en halvdag digitalt (zoom) för medverkande lärare och institutioner i programmet. Vid det här tillfället identifierades strimmor av bland annat vetenskapligt skrivande som idag finns i kurser men som behöver följas upp för att synliggöra hur innehåll introduceras, bearbetas och fördjupas i programmet utifrån examensmål.

I samband med åtgärdsredovisningen till UKÄ har kraven skärpts, preciserats och stärkts i ett stort antal kurser. Idag ska studenterna kunna relatera innehåll, analys och bedömning till aktuell forskning och utvecklingsarbete i inlämningsuppgifter. Också kraven på att behandla relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har tydliggjorts och skärpts i ett flertal kurser. En stor del av examinationerna på kurser före examensarbetet ställer numera högre krav på att studenten genomför och redovisar egna smärre undersökningar i förskoleverksamhet, tydligt kopplade till forskning och utvecklingsarbete. Kurser primärt inriktade på att stärka studentens kunskap och förståelse i vetenskapsteori, forskningsmetod, analys och framställning av vetenskapliga texter har reviderats, främst inom kurserna Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik (6LU006), Utbildningsvetenskap, undervisning och lärande (6PE220) samt Examensarbete (6PE289). Därtill har en ny kurs, Forskningsmetod och profession (6PE288), tagits fram och ges från ht 20 i anslutning till examensarbetskursen. Den fördjupar kunskaperna från "Kunskap, vetenskap och forskningsmetodik" och från metodinslag i andra kurser samt förbereder för examensarbetet genom att framtagandet av en forskningsplan är ett centralt innehåll i kursens undervisning och examination. Även kursplanen för examensarbetet samt bedömningskriterier kopplade till examination har reviderats genomgående.

Kursplanen för Examensarbete (6PE289) har reviderats, och beskriver mycket tydligare koppling till aktuell forskning och det förskolepedagogiska området som kunskapsområde, samt har en omformulerad och utvecklad uppsättning FSR. En ny studieguide har utarbetats som behandlar förväntade studieresultat, arbetsgång och bedömningskriterier betydligt mer samlat och distinkt än föregångaren. Här har också kraven på ämnesval tydliggjorts och skärpts.

Rutiner och ansvarsområden har tydliggjorts för de regelbundet återkommande lärarlagsmötena med handledare, examinators och för examensarbetskollegiet. I dessa forum behandlas utvecklings- och bedömningsfrågor. Examensarbetskollegiet kommer fortsättningsvis vid sina möten två ggr/år särskilt

behandla kedjan från examensmål till examination och bedömning/kriterier med avseende på hur studenters lärande mot målen möjliggörs och hur man säkerställer att de nått målen.

Sammanfattningsvis innebär översynen av relationen mellan examensmål, FSR, innehåll och examination samt utvecklingen av bedömningskriterier att kraven på forskningsanknytning, vetenskaplig metod och kritisk analys höjts i utbildningen generellt och i examensarbetet.

Medel har tilldelats från LH till TUV för en fortsättning på de fortbildningsinsatser kring examination och bedömning i relation till examensmål som TUVs lärarna inom förskolläraryrket och grundlärare i fritidshem för kompetensutveckling påbörjade under arbetet med återrapportering till UKÄ. Två halvdagar är inplanerade i januari-mars 2021 och fokus kommer bland annat att ligga på examensmål-fsr- examination och bedömning-

Programmet ger studenterna internationella perspektiv

I förskolläraryrket olika kurser hänvisas studenter i första hand till aktuell forskning i nordisk kontext.

Under hösten 2019 deltog tre förskolläraryrket studenter i ett projekt och skrev sitt examensarbete i Sri Lanka.

Programmet ger studenterna perspektiv på hållbar utveckling

Ett större revideringsarbete har pågått under 2019 och början av 2020 för att stärka upp förmågan att kunna göra bedömningar i det pedagogiska arbetet. Förändringar har gjorts i såväl utbildningsvetenskaplig kärna, i inriktningskurser inom det förskolepedagogiska området och i VFU-kurser utifrån UKÄ:s kritik. Lärarhögskolans bedömning är att förmågan att i förskolans pedagogiska arbete göra bedömningar utifrån en hållbar utveckling kan stärkas ytterligare framförallt när det gäller innehåll, progression samt när det gäller samordning mellan medverkande institutioner. Hållbarhet är ett prioriterat mål i såväl universitetets som Lärarhögskolans verksamhetsplan. Av denna anledning har Lärarhögskolans styrelse beslutat att påbörja ett utvecklingsarbete för att ytterligare stärka denna aspekt i programmet. En projektgrupp är tillsatt och ska lämna förslag senare under hösten 2020 på hur man kan bedöma att studenter uppnår examensmålet.

En grupp lärare från institutionerna TUV, NMD och Idé och samhällsstudier har därför under HT20 tillsatts för att påbörja ett utvecklingsarbete för att ytterligare stärka denna aspekt i programmet. Gruppen ska dels dokumentera hur innehåll, progression och samordning idag genomförs, dels utarbeta förslag på hur innehåll, progression och samordning kan utvecklas. Projektet ska slutrapporteras november/december 2020.

Det har länge funnits ett behov av en funktionell utbildningsmiljö utomhus på Campusområdet för att stimulera studenternas kreativitet och lärande genom ett utomhuspedagogiskt förhållningssätt i kurser som ingår i framförallt förskollärares och grundlärares yrkesutbildningar. I den rådande Coronasituationen har behovet av att utveckla funktionella utemiljöer blivit än mer påtagligt för att kunna bedriva grundutbildning för lärare på ett säkert sätt. Detta även i relation till UKÄs granskning av våra program. TUVs lärare inom Förskolläraryrket och programmet för Grundlärare i Fritidshem samt biträdande prefekt har skickat en skrivelse med förslag på att utveckla pedagogiska utbildningsmiljöer utomhus på Campusområdet. Skrivelsen har tagits vidare till Akademiska hus som ställer sig positiva till förslaget som möjliggör utevistelse och naturmöten som grund för lärande och reflektion kring dessa frågor och är således ett viktigt inslag för alla blivande lärare.

Programmet har kvalitetsdrivande samverkansinslag

Adjungerade lärare medverkar kontinuerligt i utbildningen vilket främjar utbildningens aktualitet och anpassning till arbetslivet, liksom studenternas förberedelse inför ett föränderligt arbetsliv. Det förekommer inslag av fältstudier och inbjudna grupper av barn till kursrelaterade aktiviteter på campus.

I flera kurser finns ett upparbetat samarbete med externa aktörer exempelvis Bildmuseet, Västerbottens museet, Globala skolan, Socialtjänsten, Kyrkan på campus...

VFU-kurserna ger studenter möjlighet att koppla ihop teori med praktik samt förbereda sig inför arbetet som förskollärare. VFU-kurser revideras kontinuerligt för att så mycket som möjligt möta de föränderliga krav som ställs på studenterna som färdiga förskollärare. Ytterligare en ambition är att studenterna under sina VFU-kurser ska få stifta bekantskap med olika avdelningar/förskolor och olika åldergrupper på barn, i syfte att bättre kunna förbereda dem för ett varierat arbetsliv. För att detta ska uppnås genomförs regelbundna möten mellan LH:s ansvariga för VFU och regionens VFU-samordnare och skolhuvudmännen. Här samråds bl.a. om studenternas placeringar, utbildningens innehåll och utformning.

Programmet är jämställdhetsintegrerat

UKÄ har bedömt att jämställdhetsperspektivet i utbildningen såväl beaktar som kommunicerar och förankrar detta innehåll i undervisningen. Under halvdagen som rådet anordnade för medverkande lärare och institutioner i augusti 2020 framkom det att genus- och jämställdhetsperspektivet förekommer i flera kurser. Av den anledningen ser rådet behov av att berörda lärare och institutioner granskar och förtydligar, när, var och hur perspektiven introduceras, bearbetas och fördjupas i olika kurser för att säkerställa progressionen i utbildningen.

Studenterna har inflytande på planering och genomförande

I programrådet finns idag inga studenterepresentanter.

Förskollärarytstudenter ges möjlighet att lämna synpunkter och påverka utbildningen genom digitala kursutvärderingar, mittutvärderingar och programutvärderingar. I flera kurser schemaläggs utvärderingar samt mitt- och -programutvärderingar och dessa följs även upp muntligt. Utvärderingarna ligger till grund för vidareutveckling av kurser på institutionsnivå samt i programrådet.

Trots tillgängliga digitala utvärderingar är studentdeltagandet ofta lågt om inte utvärderingstillfällen är schemalagda i en kurs på campus. Här ser vi behov av att vidta åtgärder som kan locka studenterna att delta.

Samlad programanalys

Programanalys utifrån genomförda utvärderingar och kvalitetskrav

En samlad bedömning av utvärderingarna är att det finns mycket positivt inom programmet och att studenter i stort sett är nöjda med sin utbildning. Det finns även utvecklingsområden som framkommer i utvärderingarna. I analysen ser vi likheter mellan studenternas utvärderingar och UKÄ:s yttranden om otydlighet gällande kravnivåer och examinationer i kurser. Det kan påpekas att förändringar och revideringar av kursplaner och innehåll i kurser som gjorts under senaste året inte har kommit studenter som genomfört sin utbildning till gagn. Däremot kommer nuvarande studenter att genomföra resterande del av sin utbildning utifrån reviderade kursplaner och kurser.

Under våren har flertalet kursplaner reviderats och krav på innehåll, genomförande, examination och bedömningar har förtydligats och skärpts för att säkerställa att samtliga examensmålen uppnås. Det är av vikt att gjorda förändringar kommuniceras och befasts hos samtliga medverkande lärare och medverkande institutioner för att vi tillsammans ska verka för progression, utveckling och kvalitet i utbildningen.

För att inhämta mer kunskap om i vilken utsträckning studenter anser att de förvärvat kunskaper i ämnesdidaktik och metodik när de genomfört hälften av sin utbildning, har rådet lagt till specifika frågor för att belysa ämnesområdena språk, matematik och skapande lek. Dessa frågor finns med i höstens mittutvärdering som genomfördes 28 oktober, 2020.

Förslag på åtgärder och förändringar

Förskolerådet har för avsikt att genomföra en fortsättning av det påbörjade utvecklingsarbetet tillsammans med lärare från medverkande institutioner som genomför kurser inom förskolläraryrket. Intentionen är att genomföra en halvdag under vårterminen 2021, där kursansvariga under terminerna 4 - 7 medverkar, i syfte att öka den allmänna kunskapen om hur kurserna relaterar till varandra och till examensmålen och därmed tydliggöra progressionen i förskolläraryrket i relation till förskolans läroplan, Lpfö 18. För att genomföra detta behövs medel för lärarutbildare från medverkande institutioner utöver rådet.

Kunskap och förmåga inom lärarkollegiet att sätta sitt ämne i ett hållbarhetsperspektiv varierar. Rådet föreslår därför att en gemensam kompetensutvecklingsdag anordnas för undervisande lärare inom lärarutbildning tillsammans med Globala skolan, som kan erbjuda detta kostnadsfritt.

VFU är oerhört betydelsefull i en yrkesutbildning som förskolläraryrket vilket studenterna har framhållt i sina utvärderingar. Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap (TUV) ansvarar för samtliga VFU-kurser och behöver göra en ordentlig genomlysning av samtliga VFU-kurser för att identifiera utvecklingsbehov samt vidta nödvändiga åtgärder. Detta i syfte att och i enlighet med UKÄ:s yttrande synliggöra progression mellan kurserna samt kedjan från förväntade studieresultat, genomförande, examination och säkerställande av examensmålen. Rådet vill av den anledningen tillsätta en arbetsgrupp med tre lärarutbildare från TUV som ansvarar för och medverkar i programmets VFU-kurser, för att uppdatera olika dokument och matriser samt säkra progression och ett specifikt förskolepedagogiskt/didaktiskt perspektiv.

Birgit Andersson och Carina Hjelmér från TUV har arbetat fram och reviderat (2019) ett progressionsdokument för referenshantering och rapportskrivning för grundläraryrket mot fritidshem och förskolläraryrket. Dokumentet kan fungera som underlag för fler lärarutbildare inom förskolläraryrket. Rådet föreslår att en grupp med personer med god kompetens inom skrivande och skrivdidaktik tillsätts för översyn, spridning och implementering av dokumentet.

Programrådet behöver få möjlighet att träffas för ett heldagsmöte en gång per år. Den tid rådets ledamöter har i sin bemanning för arbete i programrådet varierar mycket och för flera räcker tiden inte till något utöver deltagande i rådets möten, vilket innebär att tiden för en mer fördjupad diskussion kring utvecklingsområden i programmet är ytterst begränsad. Ett heldagsmöte per år skulle möjliggöra den typen av diskussioner och även ge utrymme för att ta upp ämnes-/områdesspecifika frågor som ligger utanför diskussioner kopplade till punkter på en dagordning. Det är även önskvärt att utbildningsledaren som är rådets länk till LH deltar vid rådsmöten.

Mitt- och programutvärderingar genomförs av rådet digitalt och muntligt, sammanlagt fyra gånger per år, och i anslutning till obligatoriska lektioner. För att locka fler studenter att aktivt delta vid utvärderingarna föreslår rådet att bjuda på något vid dessa tillfällen.

Programanalysen skickas digitalt senast den 31 oktober till Lärarhögskolans kanslichef.